

nomien og den sociale sektor i samarbejde med det tjetjenske folk.

I juni 2003 vedtog den russiske Statsduma en amnesti for handlinger begået af tjetjenske oprørere og af russiske militærstyrker i den forudgående 10-års-periode bortset fra handlinger af særlig alvorlig karakter.

Der forudses et gradvist større tjetjensk engagement i administrationen og ordenshåndhævelsen på eget territorium. Der skal afholdes parlamentsvalg i Tjetjenien senere i år. Der skal endvidere indgås en aftale om kompetence og ansvarsdeling mellem føderale og tjetjenske myndigheder, som ifølge de russiske tilkendegivelser vil give Tjetjenien en betydelig grad af selvstyre.

Der er fra russisk side også taget en række skridt, som skal føre til bedre fysiske forhold i Tjetjenien. Det føderale program til rehabilitering af økonomien og den sociale sektor i Tjetjenien er under gennemførelse. Ifølge officielle russiske oplysninger er der afsat mere end 20 mia. rubler svarende til ca. 4,2 mia. kr. til genopbygning i Tjetjenien.

Det oplyses, at skoler, lærestudier og hospitaler og sundhedsklinikker er blevet genåbnet, og at kommunale og private boliger er under opførelse.

Den russiske regering har givet særlig prioritet til udbetaling af erstatning til familier, som har mistet deres ejendom som følge af konflikten, og har afsat 14 mia. rubler til dette formål i 2003 og 2004. Erstatningsbeløbet pr. familie er fastsat til 75.000 kr.

Det er fra russisk side oplyst, at over 1.200 tjetjenske familier havde modtaget erstatning i slutningen af januar, og at yderligere 6.000 familier forventes at modtage erstatning i årets første kvartal. Det er knapt en femtedel af de i alt 39.000 familier, som ifølge de russiske oplysninger vil modtage erstatning for mistet ejendom.

EU, OSCE, Europarådet og FN søger at fastholde Rusland på disse løfter. Det er vigtigt, at de russiske myndigheder og administrationen i Tjetjenien går videre med at realisere intentionerne.

Resultaterne på det økonomiske og sociale område forekommer endnu at være begrænsede. Den tjetjenske økonomi befinder sig hovedsagelig uden for den officielle sektor. Arbejdsløsheden er meget høj særligt blandt de unge, hvilket i sig selv bidrager yderligere til sikkerhedsproblemer.

På menneskerettighedsområdet rapporteres ikke om forbedringer, tværtimod. Der rapporteres fortsat om forsvindinger og tortur efter ransagninger af maskerede personer, som ankommer i pansrede køretøjer uden identifikation. Men billedet er ikke entydigt. Overgreb mod civile foretages også af andre tjetjenere, og terrorhandling og selvmordsaktioner har haft mange uskyldige ofre blandt både russere og tjetjenere særligt gennem det sidste års tid.

Ifølge officielle russiske oplysninger blev der i årene 2000-2003 indledt 196 straffesager mod militærpersoner vedrørende overgreb mod civile i Tjetjenien, og 61 af disse sager blev afsluttet med domfældelse ved militære domstole af 74 militærpersoner, heraf 12 officerer.

Anklagerne og de afsagte domme stod imidlertid ikke mål med antallet af klager, som blev indgivet til den russiske menneskerettighedsrepræsentant i Tjetjenien eller med karaktererne af de rapporterede overgreb. Den russiske indsats for at efterforske menneskerettighedskrænkelser og retsforfølge de skyldige må stadig anses for at være utilstrækkelige i forhold til handlingernes alvorlige karakter.

De russiske myndigheder har erklæret sig enige i princippet om, at flygtninge og fordrevne i Ingusjetien skal kunne vælge mellem at blive, hvor de er, eller vende tilbage til Tjetjenien. Der er imidlertid ingen tvivl om, at man fra russisk side gerne ser, at det størst mulige antal vælger at vende tilbage til Tjetjenien hurtigst muligt som led i de russiske bestræbelser på at skabe mere normale tilstande i Tjetjenien.

Det hævdes samtidig fra russisk side, at det af sundhedsmæssige hensyn er nødvendigt at skaffe fast tag over hovedet for dem, som for tiden bor i teltlejre, og at der vil blive ydet boligtilskud både til dem, der vender tilbage, og til dem, der søger privat indkvartering i Ingusjetien.

EU har i dette spørgsmål sammen med USA og Canada tæt kontakt med FN, OSCE, som alle ligger på samme linie som EU. Der bliver lagt et stort pres på Rusland for at sikre, at de fordrevne personers tilbagevenden til Tjetjenien sker på frivillig basis og under fuld klarhed over sikkerheds- og indkvarteringsforholdene. Disse er ikke i orden, for også russiske rapporter påpeger, at mange af de midlertidige indkvarteringscentre for tilbagevendte flygtninge er uden varme eller sanitet, og at sikkerheden er utilstrækkelig.